

category of definiteness and indefiniteness expressed by the article and some pronouns.

СПЕЦИФІКА ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ПОНЯТТЯ КАТЕГОРІЇ РОДУ В СВІТЛІ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР

Доп. – Казьміна Л., ПР-21
Наук. кер. – к.філол. н., доц. Чернюк Н.І.

Дана робота розглядає гендерні відносини як проблему категоріальної лінгвістики та конструює модель ознаки роду в семантиці англійської мови, яка безпосередньо пов'язана зі статтю та категорією істот, та висвітлює специфіку вербалізації ознаки/категорії роду в англійській та німецькій мовах.

Грамматична категорія роду, характерна для іменників в давньоанглійській мові, відсутня в сучасній англійській мові. Стосовно сучасної англійської мови можна говорити лише про семантичну класифікацію слів, яка заснована на розподілі позначуваних цими словами одиниць на істоти та неістоти, з подальшим розподілом істот відповідно за статтю.

Єдиною ознакою, за якою умовно можна було б говорити про рід іменника в англійській мові, є співвіднесеність його з займенниками 3ї особи однини. Але вибір займенника, з яким може бути співвіднесений певний іменник, визначається тільки семантикою останнього: слова, що означають живі істоти, співвідносяться, в залежності від статі, з займенником *he-він* та *she-вона* і належать, відповідно, до чоловічого (*the masculine gender*) та жіночого (*the feminine gender*) роду. Слова, що позначають неістоти, тобто предмети та явища, співвідносяться з займенником *it-воно*, тобто належать до середнього роду (*the neuter gender*). Розподіл іменників за статтю та належністю до певного роду має історичний характер. При особливій потребі, наприклад у випадку персоніфікації чи “займенникового зсуву”, спрацьовує нетрадиційна співвіднесеність займенника з родом, що суперечить стереотипним уявленням про належність до певної статі. В англійській мові, таким чином, за родом

класифікуються не самі слова, а в певному розумінні поняття, що позначаються цими словами.

Отже, в сучасній англійській мові класифікація іменників за родом базується не на граматичних, а на семантичних та культурно-історичних засадах. Ознака роду в англійській мові, маючи лексичне та морфологічне вираження, розкриває статеві розбіжності, що реально існують у мові.

Виявляється, що англійський рід може бути розміщений в суттєво новому середовищі, а саме: соціальному, психологічному та культурному просторі дискурсу. Одним з найбільших об'єднань, що протиставляє іменники за ознакою статі(а відповідно і роду), є група іменників, що називають осіб з точки зору їх титульних номінацій та професійної діяльності. Результати кількісного розподілу одиниць різного рівня, що вербалізуються у мові, висвітлюють стереотипні уявлення носіїв мови про соціальні ролі чоловіка та жінки, а також їх погляди та упередження.

Великого значення при розгляді тендерних відношень набуває аналіз статевого символізму концептів "чоловік" та "жінка", та інтерпретація приказок, що репрезентують референтів обох статей, що, в свою чергу, дає культурну інформацію про характер соціальних взаємовідносин статей і визначає гендер як модель соціальних відносин між жінками та чоловіками, та засвідчує домінування в суспільстві "чоловічого" та придушення "жіночого".

Отже, статевий символізм жіночого та чоловічого, поданий через протиставлення, конструює соціальні відносини між жінками та чоловіками та є одним з принципів соціальної стратифікації.

Виявляється, що, на відміну від англійської мови, де категорія роду відсутня, німецька мова характеризується наявністю граматичної категорії роду, що обумовлено історичним розвитком мови та міфологічними уявленнями людей про певні життєві реалії.